

POROČILO O DELOVANJU USTANOVE DR. ŠIFTARJEVA FUNDACIJA V 2021. LETU

I. 2021. LETO – BILI SMO USPEŠNI TUDI V RAZMERAH PANDEMIJE

Za naše delovanje v 2020. letu je bila bistvena ugotovitev, da delovanje Ustanove in življenje v Vrtu ni zastalo oz. dejavnost Ustanove ni bila "zamrznjena". Ustanova je bila kakor je bilo mogoče aktivno prisotna v javnosti (preko svoje stalno dopolnjevanе spletne strani in tudi medijev v lokalnem, regionalnem in državnem okviru). Za 2021. leto pa lahko to ugotovitev le potrdimo in utemeljeno povzamemo, da smo sledili programskim in finančnim izhodiščem, upoštevali sprejete predpostavke in izvedli vsebinsko bogat in tudi medijsko opazen program aktivnosti. In če strnemo dosedanje pandemijsko obdobje: Vrt spominov in tovarštva smo še naprej uspešno vzdrževali, ga obogatili z novimi spominskimi drevesi. Z življenjem v njem in celotno, sicer v posameznih pogledih okrnjeno dejavnostjo Ustanove smo uspevali ohranjati kontinuiteto delovanja Ustanove iz predpandemijskega obdobja, z več novimi ali v tem obdobju zaključenimi projekti pa smo jo celo vsebinsko še obogatili in jo oprli na nove, dodatne oblike javnega digitaliziranega komuniciranja.

II. BISTVENE ZNAČILNOSTI IN POUČENI

Pandemija je tudi letos zaznamovala tudi delovanje Ustanove. Uprava Ustanove je sicer stalno spremljala epidemiološke razmere in sproti sprejemala potrebne odločitve o možnostih za uresničevanje posameznih dogovorov in nalog.

Predpostavka načrtovanja delovanja v tem letu je bila uspešno obvladovanje pandemije v širšem mednarodnem okolju in Sloveniji in posledično okoliščine ter ev. omejitve, ki bodo omogočale ponovna skupinska druženja - v Vrtu in zaprtih prostorih (v Vrtu in drugje) - možno gibanje preko občinskih in državnih meja (Porabje, Radgonski kot) ter ponovno odpiranje in delovanje javnih ustanov (PIŠK in druge).

Izkušnje, ki smo si jih pridobili v 2020. letu so bile koristna opora za ev. potrebno prilagajanje naše dejavnosti s ciljem, da vsekakor ohranjamo in vzdržujemo Vrt spominov in tovarštva ter ohranjamo kontinuiteto našega delovanja na vseh drugih področjih v največji možno meri.

To pa je konkretno pomenilo, da bi naj imele v delovnem in finančnem pogledu prednost vse tiste naloge in aktivnosti, ki bi jih lahko izvedli oz. opravljali v celoti ali največji meri neodvisno od epidemioloških razmer in to: vzdrževanje Vrta in predlagani knjižni projekti.

U S T A N O V A D R .

Š I F T A R J E V A

FUNDACIJA

Člani uprave in programskega sveta ter njihovi sodelavci smo, ob moralni podpori prijateljev Ustanove in Vrta ter dogovorjeni finančni podpori ustanoviteljev in razumevanju številnih donatorjev uspeli izpeljati številne zadane naloge, praktično vse, ki so jih razmere dopuščale. Zagotovili smo, v sodelovanju s strokovno svetovalko uprave in pogodbenim partnerjem za vzdrževanje, redno, neprekinjeno vzdrževanje in čiščenje Vrta po planu in opravili tudi več drugih del v Vrta. Nekaterih programiranih akcij in nalog žal nismo nikakor mogli uresničiti ali vsaj ne na predvideni način.

Velja pa tudi dodati, da je bilo delovanje Ustanove v tem letu tudi finančno nepredvidljivo in intenzivno - predvsem pa smo lahko zadovoljni: leto smo končali z dobrim pozitivnim stanjem kot smo ga začeli, zahvaljujoč podpori ustanoviteljev in dobremu sodelovanju z njimi ter intenzivnim aktivnostim za pridobivanje donatorjev in donacij in ob manjših izdatkih zaradi odpovedi oz. prestativte določenih dogodkov v 2022. leto.

Tudi v zaostrenih in nepredvidljivih ter spreminjajočih epidemioloških razmerah in omejitvah, ki so prevladovala praktično vse leto smo potrjevali svojo vitalnost in živost; uspeli smo ohranjati svojo javno prepoznavno identiteto in potrjevati ugled kot ene nesporno naj aktivnejših ustanov in sorodnih organizacij v Sloveniji.

Vse kar smo uspeli izpeljati v teh razmerah je rezultat zavzetega dela sodelavcev Ustanove, ohranjenih odličnih partnerskih povezav in stalnega dobrega sodelovanja, podpore in pomoči ustanoviteljev Ustanove za zagotavljanje nujno potrebnih stabilnih pogojev za delovanje Ustanove in donatorjev, ki so na različne načine podpirali dejavnost Ustanove in s tem omogočali izvedbo planiranih projektov in nalog. V tem okviru pa je utemeljeno posebej poudariti tudi za 2021. leto vsestransko in stalno podporo in konkretno pomoč občine Tišina - domicilne občine in soustanoviteljice Ustanove.

V letu 2021. se je sicer zmanjšalo število ustanoviteljev; o izstopu občine Radenci iz kroga ustanoviteljev smo poročali v poročilu o delovanju Ustanove v 2020. letu in s prilogami k temu poročilu.

III. POROČILO O AKTIVNOSTI - PO PODROČJIH IN PROJEKTIH, KI JIH JE USTANOVA VODILA ALI V NJIH SODELOVALA (po programu dela za 2021. leto)

1. Obeležili smo 25. obletnico delovanja Ustanove; pripravili in izvedli smo, tudi medijsko odmevno in dobro obiskano, slavnostno prireditev v živo v Vrtu na Petanjcih, 6. julija (slavnostni govornik je bil direktor ZRC SAZU dr. Oto Luthar, o vlogi in pomenu za občino Tišina in širšo okolje je spregovoril župan občine Franc Horvat, podpredsednik uprave Marjan Šiftar je povzel prehojeno pot Ustanove v minulih 25. letih, v kulturnem programu je sodelovala pevska skupina »Prekmurci«, program je povezovala Helena Vrbnjak); slovesnost smo obogatili še s koncertom glasbene skupine »Prašnati«; pripravili in uporabili smo poseben slavnostni logotip ob 25. obletnici; pripravljena je bila »zasnova osebne izkaznice« Ustanove (zdravstvene težave soavtorja v jesenskem obdobju so zavrle delo); uprava je pripravila tudi koncept priprav in podeljevanja priznanj/zahval in ga povezala z izidom pesniške zbirke V. Šiftarja. Objavljenih je bilo več posebnih medijskih prispevkov (Delo, Radio Slovenija, Televizija Slovenija, Vestnik, Porabje, Radio Monošter, TV Idea-kanal 10, Novine- glasilo občina Tišina).

2. Poseben del programa obeleževanja 25. obletnice je bila tudi priprava druge, dopolnjene pesniške zbirke Vaneka Šiftarja »Pobiram orumenele liste«; skupaj s Pravno fakulteto Univerze v Mariboru (izdajateljico prve izdaje) smo v prvem poletju intenzivno pripravljali in pripravili zasnovo in vsebino druge izdaje (uvodni prispevek je napisala dr. Etelka Korpič Horvat, osrednjemu pesniškemu delu sta bila dodana še ponatisa prispevkov akad. dr. Matjaža Kmecla in akad. dr. Franca Zadravca o pesniškem ustvarjanju V. Šiftarja), Pravna fakulteta se je začela že tudi dogovarjati z univerzitetno založbo Univerze v Mariboru, ki bi naj bila založnica. Zaradi določenih nepredvidenih organizacijskih okoliščin in obremenitev v okviru fakultete bo pesniška zbirka izšla v prvem tromesečju 2022. letu.

3. V program obeleževanja smo vključili tudi pripravo in izid knjige E. Ružiča »Na bregi trnina« ter v sodelovanju s TV Idea-kanal 10 pripravili vsebinsko bogato predstavitev (sodelovalo je dvanajst gostov, ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu, predsednici slovesnih organizacij in Madžarske in Avstrije in mnogi drugi ter več ustvaralcev kulturnega programa), ki je bila posneta v Vrtu na Petanjcih in javno predvajana v programu TV Idea- kanal 10 31. maja te je bila tudi takoj dostopna na You Tube in spletni strani Ustanove – več v poglavju o publicistični dejavnosti !

4. Podpora Sveta pomurske razvojne regije; uprava je dala, vodstvo Sveta pa sprejelo pobudo, da se je Svet na svoji seji (oktobra) ob 25. obletnici delovanja Ustanova seznanil z njenim delom, brez pripomb podprl delovanje Ustanove in s posebnim sklepom podprl pobudo za začetek aktivnosti za razglasitev Vrta za kulturni spomenik državnega pomena.

Podporo tej pobudi je dala tudi ZZB – je vključena v program delovanja za obdobje 2022-23.

5. 30. obletnica samostojnosti RS in 80. obletnica ustanovitve OF; Ustanova je bila aktivno vključena v aktivnosti v lokalnem in državnem okviru ter obema obletnicama dajala posebno pozornost v svojih aktivnostih. Posebej naj omenimo:

-Tradicionalna majska prireditve »Naši zakladi«; skupaj z društvom Dobrnič in TV Ideo-kanal 10 smo posneli prireditev v Vrtu (več govornikov, MPZ Slava Klavora, zasaditev spominskega drevesa v spomin »pogumnim ženskam«), ki je bila 7. maja javno predvajana v programu TV Idea - kanal 10 in je od takrat dostopna tudi na You tube in na spletni strani Ustanove; o njej so poročali tudi različni mediji v lokalnem in širšem okolju (tudi Svobodna beseda).

-Dan državnosti (junij); aktivno smo sodelovali pri pripravi in izvedbi pohoda učencev in dijakov osnovnih in srednjih šol v M. Soboti ob spominskih obeležjih v M. Soboti (Irena Kumer je pripravila izbor del iz dosedanjih literarnih natečajev Ustanove za program na posameznih delovnih točkah, podpredsednik uprave je udeležencem pohoda na eni izmed delovnih točk predstavil spominska obeležja v soboškem parku).

-Domoznansko srečanje: Ustanova je skupaj z domoljubnimi in veteranskimi organizacijami Pomurja organizirala v juliju srečanje v živo v Vrtu – predstavitev zbornika Vezisti in zveze ter razgovor z urednikom, dr. A. Šteinerjem, predsednikom Zveze starešin Slovenije in nekaterimi avtorji prispevkov v sicer zelo obsežnem zborniku (med avtorji je tudi podpredsednik uprave Ustanove).

-Predstavitev publikacij ZZVS – junij, ob državnem prazniku; Ustanova je aktivno sodelovala z ZVVS pri pripravi in izvedbi predstavitve dveh publikacij: Tajna skladišča TO 1990-1991 in zbornika »Orožja nismo predali«; razgovor z avtorji v soboški PIŠK je vodil podpredsednik uprave Ustanove.

-Spominski pohod ob junijskem državnem prazniku; že tradicionalni pohod sta tudi letos skupaj organizirala KO ZZB Tišina in Ustanova; pohod se je začel in končal v Vrtu na Petanjcih.

6. Ohranjanje vrednot NOB in spomina na žrtve fašizma in nacizma med 2. svetovno vojno: organizirali smo več vodenih obiskov za skupine združenj ZZB; poleg že

omenjene majske prireditve »Naši zakladi« in okrepljenega sodelovanja z društvom Dobrnič naj še posebej omenimo:

-»**Trojno poslanstvo profesorja Urbana**«; intenzivno smo sodelovali z založbo Beletrina in sorodniki dr. Vratuše ter avtorjem dr. A. Volkom pri pripravah partizanskih spominov dr. A. Vratuše – profesorja Urbana, ki so »zagledali luč sveta« konec novembra ! Z založbo in drugimi smo se že začeli dogovarjati o predstavitvenih aktivnostih v domačem, prekmurskem in širšem okolju, tudi v Italiji.

-**Posebna spominska slovesnost v spomin Igmanskega marša**; na podlagi že lani začetih razgovorov in plana dela za 2021. leto smo v septembru organizirali dobro obiskano slovesno zasajanje spominskega drevesa v spomin na Igmanski marš (prisotni so bili tudi številni gosti iz Ljubljane, posebni gosti so prišli tudi iz SABNOR BIH, prisotno je bilo tudi vodstvo ZZB Slovenije; spominsko drevo je zasadil Bine Pibernik, najmlajši udeleženec Igmanskega marša; program je obogatila pevska skupina »Prekmurci«).

-**Obisk Koordinacijskega odbora žrtev vojnega nasilja pri ZZB Slovenije in že dalj časa dogovarjano sajenje spominskega drevesa iz italijanskega taborišča Renicci**; slovesnosti konec oktobra se je ob članih odbora udeležil tudi predsednik ZZB Slovenije, poseben gost je bil Fabio Valone, član Predsedstva ANPI Italije; program je obogatil priznani harmonikarski umetnik Boštjan Baša.

-**Sodelovanje z Mednarodnim raziskovalnim centrom v Mariboru (MRC)**; že v prejšnjih letih smo planirali v tem letu pa tudi vzpostavili delovne stike z vodstvom centra: obiski predstavnikov Ustanove v Mariboru (dvakrat) in obiska predstavnika MRC (ki je tudi predstavnik RFV) v Vrto; potrjen je bil vzajemni interes za delovno sodelovanje – bile so evidentirane tudi konkretne pobude (obiski, sodelovanje pri pripravi razgovorov, okroglih miz).

-**Spominski pohod tovarištva in prijateljstva, »Vaneča 2021«**; organizatorji tega tradicionalnega vsakoletnega pohoda in srečanja v oktobru na Vaneči so še v začetku jesenskega obdobja upali, da ju bo možno organizirati, vendar so epidemiološke razmere botrovale odpovedi; s tem je odpadel tudi kolesarski del pohoda, ki bi se naj sicer začel v Vrto na Petanjcih.

7. Spominsko srečanje v spomin prof. dr. Cvetke Hedžet Toth; predstavniki Ustanove smo aktivno sodelovali na srečanju konec oktobra, ki ga je pripravila PAZU po dogovoru z ostalimi sodelujočimi organizacijami, s katerimi je Cvetka aktivno sodelovala (MOMS, PAZU, Evangeličanska cerkev AI na Slovenskem, ZZB, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani). Celotno srečanje je bilo predvajano tudi na You tube, o njem je obširno poročalo glasilo ZZB Svobodna beseda in tudi nekateri drugi mediji.

8. Razglasitev Trubarjeve domačije za kulturni spomenik državnega pomena; uprava Ustanove je s posebno poslanico podprla prizadevanja slovesnega društva Primož Trubar za razglasitev Trubarjeve domačije za spomenik državnega pomena (ob slovenskem kulturnem prazniku – februarja).

9. Podpora še drugim projektom; uprava je podprla tudi prizadevanja PIŠK za uresničevanje njenih projektov (marec) in projekt »Postani partizan« (Nikolovski – marec).

10. Projekt »Kamnite solze" (obeležitev Mednarodnega dneva spomina na holokavst nad Romi v 2. svetovni vojni); v imenu Ustanove je tudi letos v projektu aktivno sodelovala dr. Vera Klopčič; med drugim je bila tudi govornica na svečanosti ob Svetovnem dnevu spomina na romske žrtve genocida v Mariboru.

Svetovni dan spomina na romske žrtve holokavsta (začetek avgusta); bili smo soorganizator okrogle mize v M. Soboti z mednarodno udeležbo, v Vrtu na Petanjcih smo v sodelovanju z Zvezo Romov Slovenije organizirali posebno slovesnost tudi z mednarodno udeležbo. Visoki predstavniki Evropske romske federacije so zasadili spominsko drevo v spomin na romske žrtve holokavsta.

11. 500. obletnica rojstva Adama Bohoriča – simpozij in zbornik; Ustanova je v sodelovanju z več partnerji intenzivno pripravljala simpozij že v 2020. letu; na njem bi naj aktivno sodelovalo več kot deset referentov, ki so tudi že pripravili svoje referate oz. njihove povzetke; pripravljen je bil tudi konkretni program simpozija; po tem, ko je bila zaradi epidemioloških razmer sprejeta odločitev, da se simpozij v živo ne izvede v oktobru ampak se ga prestavi v 2021. leto, je organizacijski odbor pripravil zbornik povzetkov referatov, ki je bil objavljen na spletnih straneh Ustanove, Filozofske fakultete in knjižne platforme "Kibla".

Skupaj z Zavodom Primož Trubar (direktorica je postala dr. Kludija Sedar, predsednica PS Ustanove) in ob podpori MOMS in več drugih partnerjev je bil simpozij izveden v živo konec oktobra 2021. leta – akad. dr. M. Jesenšek, član PS Ustanove in dr. Kludija Sedar s sodelavci bodo pripravili skupni zbornik o tem in simpoziju o A. Bohoriču, ki ga je v istih dneh organizirala SAZU; izšel bo prvem tromesečju 2022. leta !

12. Mednarodni festival poezije in vina - "Dnevi poezije in vina"; že v 2020. letu smo se dogovorili z vodstvom založbe Beletrina o sodelovanju tudi pri izvedbi festivala v 2021. letu. Rezultat dogovora in aktivnega delovnega sodelovanja že v spomladanskih mesecih je bila izvedba »pesniškega branja« v okviru festivala v Vrtu v živo – v avgustu. Sodelovali so gosti iz Češke. Program smo obogatili z nastopom glasbene skupine Kulturnega društva iz Tišine in primerno vinsko degustacijo izbranih vin priznanih prekmurskih vinarjev; ob spoštovanju zdravstvenih priporočil in usmeritev je bila tudi udeležba razveseljivo velika; dogodek je bil tudi medijsko primerno pokrit v

lokalnih in regionalnih medijih. Rezultat vzajemnega zadovoljstva sodelujočih, vodstva založbe Beletrina in vodstva Ustanove je bil dogovor o nadaljnem sodelovanju tudi v 2022. letu !

13. Predstavitev monografije dr. Antona Vratuša - "Trojno poslanstvo profesorja Urbana": intenzivno smo sodelovali z založbo Beletrina in sorodniki dr. Vratuše ter avtorjem dr. A. Volkom pri pripravah knjige, ki je izšla konec novembra! V decembru smo sprejeli skupni okvirni program predstavitev knjige v Sloveniji - prva bo 21. februarja v M. Soboti ! Založba je pa že zagotovila, da je časopis Delo začel v drugi polovici decembra objavljati odlomke iz knjige, v začetku januarja 2022. pa bo pripravila tudi spletno predstavitev knjige.

14. 100. obletnica priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom - zbornik "Mi vsi živeti ščemo" (Prekmurje 1919: okoliščine, dogajanje, posledice); v 2021. letu smo opravili več razgovorov s predsednikom SAZU in drugimi v zvezi s predstavitvijo zbornika prispevkov mednarodnega interdisciplinarnega posveta na SAZU v Ljubljani, ki je bil 29. in 30. maja 2019 – negotove in nepredvidljive epidemiološke razmere so vplivale, da se sicer večkrat okvirno dogovorjena odločitev o terminih za predstavitev še ni realizirala.

15. Projekt "Trije parki kulture, miru, oddiha-Tišina, Cankova, Ustanova"; v več delovnih stikih s predstavnikmi občine Tišina smo dali pobudo, da bi partnerji v uspešno zaključenem skupnem projektu nadaljevali sodelovanje na podlagi ciljev projekta o povezanosti in sodelovanju na področju kulturne dediščine.

16. Dan zemlje: film "Jutri" (planiran že za 2020. leto); v sodelovanju z Zavodom za kulturo in turizem v M. Soboti smo pripravili predstavitev filma (v gledališki dvorani v M. Soboti), ki bi jo povezali z razgovorom s prof. dr. D. Plutom v novembru kot naš odziv na konferenco OZN o podnebnih spremembah v Glasgowu (»Glasgow po Glasgowu«); zaradi epidemioloških razmer smo dogovorno dogodek predstavili.

17. Mreža botaničnih vrtov in arboretumov Slovenije - Vrt je del mreže; ohranjali smo delovne stike z vodstvom Mreže, tj. vodstvom Botaničnega vrta v Ljubljani, posebnih aktivnosti ni bilo; potrdili smo interes Ustanove, da bi vodstvo Mreže oz. predstavniki vseh v Mrežo vključenih botaničnih parkov in arboretumov obiskali Vrt, ko bo mogoče.

18. Vrata Pomurja – Expano; ohranjali smo delovne stike in tudi konkretno organizirali obisk Expana za določene skupine obiskovalcev Vrta in goste Ustanove (npr. dva avtubusa gostov iz Ljubljane v septembru); s svojimi prospekti in monografijo dr. Uroša Lipuščka smo bili še

naprej prisotni v informativno-prodajnem oddelku tega vse pomembnejšega turistično-informativnega centra v regiji.

19. Obisk učencev iz Porabja (predviden že za jesen 2020; skupaj z Pomurskim društvom generala Maistra in Zvezo Slovencev na Madžarskem); skupaj smo obnovili pobudo za obisk vendar so epidemiološke razmere preprečevale izvedbo obiska.

IV. VRT SPOMINOV IN TOVARIŠTVA - PRVI STEBER DELOVANJA USTANOVE

1. Pandemijske razmere niso ovirale izvajanja planiranih in potrebnih aktivnosti za vzdrževanje Vrta; Vrt smo ohranjali v dobri zdravstveni, vizuelni in sporočilni kondiciji ! (kar so nam potrjevali tudi številni obiskovalci). Vzdrževanje je potekalo po dosedanjem programu in strokovnih usmeritvah strokovnih sodelavcev Ustanove; opravljena so bila vsa s programom predvidena redna, sezonska dela čiščenja in vzdrževanja (spomladansko čiščenje Vrta, redne košnje, tedenski obhodi, obrezovanje grmovnic, škropljenje,..).

Pogodbeni sodelavec J. Kološa (s soprogo) za vzdrževanje Vrta je ob aktivnem sodelovanju T. Grmovšek, strokovne sodelavke uprave za vzdrževanje in razvoj Vrta – z obema sta bili v začetku leta sklenjeni pogodbi o nadaljevanju sodelovanja tudi v 2021. letu - in v stalnem sodelovanju z upravo opravil tudi še več dodatnih nalog v Vrto: zamenjali smo ograjo na zadnji strani Vrta, pozdravno ploščo ob vhodu v Vrt (pesnitev T. Pavčka), odstranili ostanke lipovca ob vhodu v Vrt, zaradi nepričakovane bolezni tudi obe vrbi žalujki ob vhodu v Vrt (in ju nadomestili z novima). Na terasi objekta v Vrto je Komunala d.o.o. iz MS popravila luči.

V sodelovanju s s.p. VISKO so bila odstranjena tri suha večja drevesa (spominski gorski javor, hruška, oreh); z istim podjetjem je bil sprejet tudi dogovor o izvedbi ti. višinskega čiščenja drevja v Vrto po načrtu, ki ga je izdelala T. Grmovšek – okuženost v podjetju v jesenskem obdobju je zamaknila začetek izvajanja – odvisno od vremenskih razmer bi se naj začelo v decembru ali takoj po novem letu, ko bodo to dopuščale vremenske razmere.

BŠŠ Rakičan je tudi letos opravila »trgatev« v Vrto in zagotovila zimsko zaščito skulptur.

Na podlagi ocene spremljanja obiskov v Vrto smo naročili še dve dodatni klopi za Vrt.

Že v začetku jesenskega obdobja pa je bilo jasno, da ne bo mogoče izpeljati že sicer tradicionalne akcije "Listje" v novembru, ki se je sicer potrdila kot odlična več stransko pomembna oblika prostovoljne pomoči civilno družbenih organizacij glede čiščenja Vrta. Listje v Vrto je v manjšem obsegu odstranila družina Šiftar v sodelovanju s manjšo skupino članov KO ZZB Tišina in pogodbenim partnerjem Ustanove J. Kološo.

2. Skupaj smo v 2021. letu zasadili štiri nova spominska drevesa (Dobrnič- maj; Porajmos – avgust; Igmanski marš – september; Renicci – oktober).

3. Status Vrta: 2020. leta je bil opravljen razgovor z vodstvom enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine v Mariboru in sprejeta odločitev, da bi dali vodstvu Pomurskega razvojnega sveta pobudo, da Svet, ob upoštevanju zakonsko določenega postopka in dobljenih informacij o praktičnem poteku postopkov za vpis v register kulturne dediščine predlaga Ministrstvu začetek tega postopka za razglasitev Vrta za kulturni spomenik državnega pomena. Svet pomurske razvojne regije je na svoji seji v oktobru 2021. leta podprl pobudo za pridobitev statusa kulturnega spomenika državnega pomena, ta podpora je zapisana tudi v programu dela ZZB Slovenije za 2022. leto.

4. Obiski v Vrtu: Vrt je bil odprt celo leto ! V znanih širših okoliščinah je bilo razumljivo manj oz. le nekaj organiziranih skupinskih obiskov (večja skupina KO ZZB Ljubljana Zadobrovo, ZZB Slovenska Bistrica, ZZB Vuzenica, DU Celje, OŠ Tišina; vodstvo založbe Beletrina), več dogovorjenih je bilo tudi odpovedanih (skupina učencev iz Porabja, ...). Je pa bilo razveseljivo, kot že tudi v predhodnem letu, zlasti v poletnih mesecih, povečano število obiskov individualnih, nenapovedanih obiskovalcev, turistov, pohodnikov, kolesarjev (posledica koriščenja turističnih bonov v destinacijah v regiji !), pa tudi število obiskovalcev iz domačega, lokalnega okolja in to med weekendi in tudi v delovnih dnevih. Vrt pa so tudi v 2021. letu obiskali gosti iz tujine: iz Ruske federacije - Zveze ruskih veteranov; Italije – ANPI; ZDA (znani arborist Guy Meilleur), Belgije – učitelji (gosti OŠ Tišina), Evropske romske federacije in drugi udeleženci slovesnosti v avgustu iz Makedonije in Nizozemske; BiH – SABNOR BIH; Avstrije – gosti iz Dunaja.

Čeprav v minulem letu ni bo tako aktualno pa ostaja še naprej potreba, da Ustanova ob podpori občine Tišina in ostalih ustanoviteljev skuša na vsak način pridobiti stalnega, pogodbenega ali zaposlenega sodelavca za vodniško službo in z njo povezano informativno dejavnostjo v Vrtu, še posebej ko gre za nenajavljene obiskovalce in obiskovalce iz tujine.

V. KONTINUITETA DRUGIH VSEBINSKIH STEBROV DELOVANJA

1. Spominski dan Ustanove - spomin na častnega člana Ustanove, akad. dr. A.

Vratušo: epidemiološke razmere so preprečevale, da bi organizirali v živo pripravljani dogodek (osrednji del bi naj bil razgovor z bivšim predsednikom RS dr. Danilom Türkcom o multilateralizmu in vlogi dr. A. Vratuše), smo pa vsem prejemnikom vabil in drugih obvestil Ustanove poslali posebno »poslanico«, ki smo jo objavili tudi na spletni strani Ustanove.

2. Vrt - »Vranov ogratek mladih talentov«: epidemiološke razmere in vse kar je bilo povezano z njimi je tudi v 2021. letu še prav posebej vplivalo na delovanje šolskega sistema

in življenje v šolah. Že v začetku leta je bila, v sodelovanju z vodstvom Zavoda za šolstvo RS – OE M. Sobota, sprejeta odločitev, da ne bi razpisali literarnega natečaja v šolskem letu 2020/21. Na podlagi spremljanja razvoja pandemije, sprejemanih ukrepov in ocene o smiselnosti razpisa v šolskem letu 2021/22 je bila v jesenskem obdobju sprejeta odločitev, da bi razpis objavili oz. povabili šole k sodelovanju v začetku 2022. leta; uprava in vodstvo programskega sveta bo predvidoma še v januarju potrdilo razpis, ki ga pripravlja vodstvo projekta - Irena Kumer, članica PS Ustanove in dosedanja direktorica Zavoda za šolstvo RS – OE M. Sobota (okvirna tema: Kajuh, v 2022. letu se bomo spomnili 100. obletnice njegovega rojstva).

Sodelovanje z BSŠ Rakičan se je nadaljevalo v skladu s sklenjenim Dogovorom o sodelovanju z BSŠ Rakičan - o tem že v poglavju o Vrtu.

Nadaljevalo se je tudi sodelovanje z OŠ Tišina; Vrt je obiskala ena skupina učencev šole in gosti šole iz Belgije; v razgovorih z vodstvom šole pa je bil še dodatno potrjen dogovor o sodelovanju oz. možnostih koriščenja Vrta za kakršnekoli aktivnosti v okviru učnega programa in interesnih dejavnosti ter o obiskih učencev in kolektiva šole.

3. Vanekovi večeri: ob vseh letošnjih nepredvidljivih in spreminjajočih okoliščinah (še zlasti za organizacijo dogodkov v zaprtih javnih prostorih) smo vendarle uspeli organizirati en Vanekov večer v septembru v PIŠK – gost je bil akad. dr. Igor Emri.

4. Majska prireditve - Naši zakladi: na podlagi že dogovorov z vodstvom društva Dobrnič (predsednica je dr. Vera Klopčič) iz 2019. leta smo že v začetku leta začeli oz. dejansko nadaljevali z že v 2020. letu začetimi pripravami najstarejše tradicionalne in vsakoletne osrednje prireditve Ustanove v Vrtu na Petanjcih, ki bi naj bila še posebej posvečena 80. obletnici ustanovitve OF in vlogi žensk v NOB; skupaj smo pripravljali celotni program prireditve (ki bi jo, kot je že običaj, zaključili s saditvijo novega spominskega drevesa); po dogovoru z županom domicilne občine Tišina je bil tudi vzpostavljen kontakt z županom občine Trebnje (bi se naj udeležil prireditve). Ko je postalo jasno, da ne bo možno izvesti dogodka v živo smo skupaj sprejeli odločitev, da se celotna prireditev posname in javno objavi in to v sodelovanju s najpomembnejšo regionalno tv postajo TV idea – kanal 10. Z odličnim sodelovanjem s TV Idea-kanal 10 in filmskim posnetkom celotnega dogodka ter njegovim predvajanjem oz. zagotovitvijo njegove dostopnosti na YOU tube in na spletni strani Ustanove je Ustanova začela tudi novo poglavje svojega delovanja !

Snemanje smo opravili v začetku maja, 7. maja je bil posnetek premierno predvajan na You tube kanalu Tv idea- kanal 10 in že tudi dostopen na spletni strani Ustanove.

V programu prireditve so sodelovali: predsednik uprave Ustanove E. Ebenšpanger, župan občine Tišina F. Horvat, župan občine Trebnje A. Kastelic, predsednica društva Dobrnič dr. V. Klopčič, mag. M. Potrata, prof. Irena Štuhec, Živa Vidmar, konzul na Veleposlaništvu RF N. Ljaschenko, v kulturnem programu pa MPZ Slava Klavora, program je povezovala Metka Celec; »pogumnim ženskam« v spomin pa smo zasadili rumeni dren.

O prireditvi so poročali tudi različni mediji v lokalnem in širšem okolju (tudi Svobodna beseda).

5. Publicistična dejavnost:

-**Ernest Ružič: Na bregi trnina**; intenzivno smo nadaljevali s pripravami, ki so bile zaključene v začetku maja, ko je bila knjiga natisnjena in svečano javno predstavljena v maju.

Uprava in Programski svet sta v decembru sprejela širše vsebinsko poročilo o tem projektu, enem najpomembnejših projektov Ustanove v zadnjih letih, ki ga je, skupaj s finančnim poročilom tudi že poslala Uradu vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Iz poročila povzemamo nekaj bistvenih poudarkov:

-že v jesenskem obdobju 2019. leta je bila Zveza Slovencev na Madžarskem povabljen in je tudi sprejela vabilo za sodelovanje v tem projektu kot soizdajateljica;

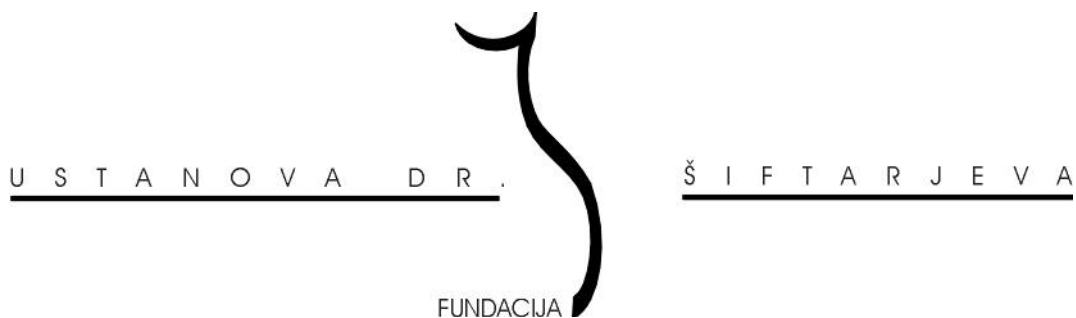
-uredniško delo je prevzela dr. Klaudija Sedar, predsednica Programskega sveta Ustanove, ki jo je avtor še za časa življenja zaprosil za to delo. Za oblikovanje knjige je poskrbel dipl.arhitekt in sodelavec Ustanove, Tomaž Ebenšpanger;

-uredniško delo je potekalo od januarja do maja, že večkratni tiskarski partner Ustanove Tiskarna aiP Praprotnik pa je opravil priprave za tisk in knjigo natisnil v aprilu in začetku maja;

-moralno in tudi finančno je izid knjige E. Ružiča »Na bregi trnina« podprl Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu: na podlagi vloge na razpis »Finančna podpora avtohtoni slovenski narodni skupnosti v zamejstvu« v 2020. letu je Ustanovi odobril sredstva za pokritje dela stroškov projekta (pogodba je bila sklenjena februarja 2020), ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu je tudi aktivno sodelovala na predstavitvi knjige;

-knjiga je izšla v nakladi 500 izvodov (200 za potrebe Zveze Slovencev na Madžarskem);

-zaradi epidemije covid-19, ukrepov in priporočil za preprečitev širjenja koronavirusa žal ni bila možna sicer načrtovana javna predstavitev knjige v živo; smo pa v sodelovanju z osrednjo regionalno televizijo TV IDEA – kanal 10 posneli vsebinsko bogato predstavitev. Premierno je bila predvajana 31. maja 2021 ob 18.30 na TV IDEA, zatem pa dostopna tudi na Youtube kanalu, spletni strani Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije in Zveze Slovencev na

Madžarskem ter družbenih omrežjih, kjer je še danes v obsegu 1 ure in 14 minut dostopna na naslovu: <https://www.youtube.com/watch?v=0wsYPX05IGc>;

-predstavitve je bila zelo odmevna in je dosegla številne gledalke in gledalce doma in tudi v tujini. V prvih dveh mesecih dostopnosti na Youtube kanalu TV IDEA – kanal 10 je predstavitev sodila med najbolj gledane oddaje te televizijske hiše v zadnjem letu dni;

-na predstavitvi, ki je bila posneta v Vrtu spominov in tovarštva, so poleg osrednje predstavitve knjige, ki sta jo predstavila urednica dr. Klaudija Sedar in njegov dolgoletni prijatelj in tudi sodelavec Marjan Dora, sodelovali številni sogovorniki, s katerimi je bil avtor knjige Ernest Ružič tesno povezan: po nagovorih Marjana Šiftarja, podpredsednika Uprave Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije in Andreje Kovač, predsednice Zveze Slovencev na Madžarskem, so se Ernesta Ružiča in njegovega izjemnega novinarskega dela spomnili dr. Helena Jaklitsch, ministrica Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Suzanne Weitlainer, predsednica Kulturnega društva člen sedem za avstrijsko Štajersko, Ivan Gerenčer, nekdanji novinar Dela, Norma Balle, profesorica in pisateljica, Marijana Sukič, urednica časopisa Zveze Slovencev na Madžarskem Porabje, Geza Bačič, bivši svetovalec Vlade za manjšine, Ferenc Hajos, nekdanji veleposlanik Republike Slovenije na Madžarskem, dr. Boris Jesih, bivši generalni konzul v Monoštru. V glasbenem delu so nastopile Števanovske pevke s pesmijo Na bregi trnina, kot je tudi naslov knjige, Anja Štuhec, Andi Sobočan, Dejan Berden, Marjan Farič, Dušan Mukič in Anita Vajda. Prireditev je povezovala novinarka Helena Vrbnjak;

-izid knjige in tudi sama javno predvajana predstavitev je bila deležna tudi širše pozornosti medijev (Vestnik, Murski val, Novine- glasilo občine Tišina, Porabje, RAS, več spletnih platform).

-»**Trojno poslanstvo profesorja Urbana**«; intenzivno smo sodelovali z založbo Beletrina in sorodniki dr. Vratuše ter avtorjem dr. A. Volkom pri pripravah partizanskih spominov dr. A. Vratuše – profesorja Urbana, ki so »zagledali luč sveta« konec novembra ! V decembru smo sprejeli skupni okvirni program predstavitev knjige v Sloveniji - prva bo 21. februarja v M. Soboti ! Založba je pa že zagotovila, da je časopis Delo začel v drugi polovici decembra objavljati odlomke iz knjige, v začetku januarja 2022. pa bo pripravila tudi spletno predstavitev knjige.

-**Izdaja druge, dopolnjene pesniške zbirke Vaneka Šiftarja »Pobiram orumenele liste« ob 25. obletnici delovanja Ustanove**; skupaj s Pravno fakulteto Univerze v Mariboru (izdajateljico prve izdaje) smo v prvem poletju intenzivno pripravljali in pripravili zasnovo in vsebino druge izdaje (uvodni prispevek je napisala dr. Etelka Korpič Horvat, osrednjemu pesniškemu delu sta bila dodana še ponatisa prispevkov akad. dr. Matjaža Kmecla in akad.

dr. Franca Zadravca o pesniškem ustvarjanju V. Šiftarja), Pravna fakulteta se je začela že tudi dogovarjati z univerzitetno založbo Univerze, ki bi naj bila založnica. Zaradi določenih nepredvidenih organizacijskih okoliščin in obremenitev v okviru fakultete bo pesniška zbirka izšla v 2022. letu.

-**Zbornik o simpoziju ob 500. obletnici rojstva A. Bohoriča**; bo izšel predvidoma v prvem trimesečju 2022. leta.

-**Branko Žunec: "Čudež stoletja - razodetje tisočletja"** (100 zgodb- esejev); avtor je do konca leta konča tekst, dogovorjena sta že tudi recenzenta, začete so bile že tudi priprave za tisk; knjiga bo izšla v 2022. letu.

6. Razstavna dejavnost in likovne kolonije: tudi v 2021. letu smo – tako kot v letu 2020 – pripravili dve razstavi izbranih likovnih del: ob junijskem državnem prazniku (povezano s spominskim pohodom) smo odprli slikarsko razstavo A. Gönterja st. in A. Gönterja ml. Mag. F. Obal, sodelavec uprave Ustanove, je za drugo razstavo pripravil izbor del umetnika L. Logarja – svečano smo jo odprli v oktobru – jo povezali s slovesno saditvijo spominskega drevesa v spomin taborišča Renicci oz. obiskom Koordinacijskega odbora za žrtve vojnega nasilja.

V maju smo v Vrtu organizirali likovno kolonijo PS društev upokojencev Pomurja.

VI. SODELOVANJE USTANOVE IN ZRC SAZU: opravili smo razgovore z vodstvom ZRC o perspektivah obstoja in delovanja RP ZRC Prekmurje v Vrtu na Petanjcih; direktor ZRC SAZU dr. O. Luthar je bil slavnostni govornik na slovesnosti ob 25. obletnici delovanja Ustanove (je bil prvi predsednik uprave Ustanove).

VII. SODELOVANJE Z DRUGIMI ORGANIZACIJAMI, USTANOVAMI, ORGANI IN ZAMEJSTVOM

1. V 2021. letu smo ohranjali delovne in prijateljske povezave (izmenjava informacij in vabil, vzajemna udeležba na prireditvah, skupne akcije) s številnimi dosedanjimi partnerji (PAZU, PIŠK, ZVVS, Združenje društev Sever, KO ZZB Tišina, založba Beletrina, PAIN, Zveza Slovencev na Madžarskem, Kulturno društvo 7. člen, Zveza Romov Slovenije, Društvo Dobrnič,...) in tudi novimi (Mednarodni raziskovalni center za 2. svetovno vojno v Mariboru).

Zaradi omejitev pri prehajanju državne meje in drugih, ki so bile sprejemane za obvladovanje epidemije nismo imeli neposrednih kontaktov s fundacijo Dietrich in Christel Kittner v Dedoncih o vzpostavitvi stalnejšega sodelovanja.

2. Mreža botaničnih vrtov in arboretumov Slovenije - bili smo na zvezi z vodstvom mreže (dr. Jože Bavcon, direktor Botaničnega vrta v Ljubljani); delovnih sestankih predstavnikov članic mreže ni bilo; pripravili smo in poslali redno, letno poročilo za zbirno poročilo slovenske mreže za Evropski konzorcij; že večkrat preložen obisk predstavnikov članic mreže v Vrtu ostaja aktualna namera še za naprej.

3. Sodelovanje z upravnimi in drugimi državnimi organi: aktivno smo sodelovali z Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu: sofinanciranje izida knjige E. Ružiča, sodelovanje ministrice za Slovence v zamejstvu in po svetu na predstavitvi te knjige.

5. Med številnimi delovnimi razgovori in stiki, ki smo jih imeli predstavniki Ustanove s predstavniki različnih organizacij in ustanov – več jih je bilo že omenjenih v predhodnih točkah – pa naj še dodamo:

-razgovor z direktorjem Alma Mater European v Mariboru, dr. L. Toplakom (maj);

-razgovora s patrom B. Knausom – avgust; o sodelovanju na Vanekovem večeru;

-stalne stike s županom in drugimi predstavniki občine Tišina oz. njene, občinske uprave ter predstavniki civilnodružbenih organizacij v občini – Kulturno društvo, Društvo žena in deklet Sončnica, Gasilska društva, Kulturno društvo Tišina, skupina Prekmurci, OŠ Tišina, KO ZZB.

Predstavniki Ustanove smo se med drugim udeležili različnih slovesnosti ustanoviteljev in drugih: svečanosti v Dražgošah (januar), svečanosti Sveta Romske skupnosti v M. Soboti (junij); osrednje slovesnosti ob državnem prazniku združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom v Beltincih (avgust); proslave ob Dnevu reformacije v M. Soboti (oktober); svečanosti ob 70. obletnici Slovenske izseljenske matice v Ljubljani (oktober); občnega zbora Slovenskega društva Primož Trubar v Puconcih (september).

VIII. PROMOCIJA, OBVEŠČANJE, MEDIJI: skrbeli smo za stalno ažuriranje spletne strani Ustanove; še naprej smo sodelovali z mediji v lokalnem, regionalnem, državnem in čezmejnem okviru; uprava je redno vabila vse pomembne medije v regiji in predstavništva osrednjih slovenskih medijev v regiji na vse prireditve Ustanove ter imela različne kontakte z njimi tudi individualno.

Medijska pozornost delovanju Ustanove je bila v tem letu razveseljiva, v določenih pogledih celo večja kot npr. v prejšnjih letih (še posebej ob osrednji slovesnosti ob 25. obletnici delovanja Ustanove); poleg številnih poročil o posameznih dogodkih v časopisnih, elektronskih in spletnih medijih v lokalnem in državnem okviru so bile širše reportaže objavljene v reviji Vzajmenost (februar), Delo (julij), Vestnik (maj), Porabje (maj) Radio Slovenija (dvakrat v septembru – v širši reportaži o občini Tišina in posebna reportaža o delovanju Ustanove), TVS (julij); o vseh pomembnih dogodkih v Vrtu so bila objavljena širša poročila v glasilu občine Tišina !

Še posebno mesto pa imajo rezultati letos začete digitalizacije oz. sodelovanja s TV Idea-kanal 10: predvsem snemanje določenih dogodkov in predvajanje celotnih posnetkov v programu TV Idea-kanal 10 (Ružič, majska prireditve), ki so bili med bolj gledanimi v programu te postaje v zadnjih dveh letih ter njihova dostopnost na You tube in na spletni strani Ustanove – odprli smo posebno podstran na sicer stalno ažurirani spletni strani Ustanove.

Odzvali smo se vabilu za sodelovanje z avtorico vodnika, ki bo izšel v ZRNemčiji predvidoma v prihodnjem letu.

V sodelovanju z BSŠ Rakičan smo bili s svojimi gradivi tudi letos prisotni na sejmu AGRA v Gornji Radgoni.

Vsa vabila za naše najpomembnejše prireditve in dogodke smo redno pošiljali tudi na več kot 500 naslovov v lokalnem, državnem in čezmejnem okviru.

Po evidenci in oceni uprave je bilo v časopisnih in elektronskih medijih in na različnih spletnih straneh objavljenih okrog 40 različnih prispevkov o Vrta in Ustanovi.

IX. POSEBNE IN STALNE NALOGE UPRAVE IN PS

1. Stalna komunikacija z ustanovitelji: tudi v 2021. letu je uprava namenjala posebno pozornost stikom z ustanovitelji; dobivali so vabila za vse prireditve in dogodke, ki jih je organizirala Ustanova sama ali v sodelovanju z drugimi; letni zbor ustanoviteljev (februar) je bil organiziran kot dopisna seja, predstavniki uprave so se udeležili več slavnostnih dogodkov ob občinskih praznikih (MOMS, občina Tišina), z več župani smo imeli tudi še druge neposredne stike; v začetku leta je občina Radenci formalno izstopila iz kroga ustanoviteljev (o vsem, kar je bilo povezano s tem že v 2020. letu in v začetku 2021. leta so bili obveščeni ustanovitelji, širši krog sodelavcev in prijateljev Ustanove in tudi širša javnost – preko spletne strani Ustanove in tudi drugih medijev - Delo).

2. Občina Tišina- tudi v minulem letu se je nadaljevalo intenzivno sodelovanje z vodstvom in strokovno službo občine ter posameznimi civilno družbenimi ter poslovnimi deležniki v občini.

3. Aktivnosti za pridobivanje donatorjev in donacij: uprava je že januarja poslala pismo/prošnjo širšemu krogu potencialnih donatorjev; prvo donacijo smo prejeli že v začetku februarja; skozi celo leto smo imeli različne stike s številnimi donatorji; rezultati so bili spodbudni.

4. Aktivnosti za pridobitev generalnega sponzorja Ustanove/Vrta: V vsesplošnih razmerah v 2021. letu nismo začeli nobenih razgovorov s potencialnimi generalnimi sponzorji Ustanove/Vrta; z nekaterimi potencialnimi bi skušali opraviti razgovore v 2022. letu.

5. Spremljanje **razpisov** in prijave na lokalne, državne in mednarodne razpise - še posebej novih mednarodnih; že smo omenili, da smo se prijavi na razpis Urada Vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu za sofinanciranje knjige E. Ružiča.

6. **Računovodska in knjigovodska služba**: nadaljevalo se je uspešno sodelovanje z upravo občine Tišina.

7. Pridobili smo nekaj **novih sodelavcev** v lokalnem okolju.

8. Tradicionalno srečanje ustanoviteljev, donatorjev, prijateljev in sodelavcev Ustanove v decembru je odpadlo.

X. DEJAVNOST ORGANOV USTANOVE

1. **Zbor ustanoviteljev Ustanove** je imel v 2021. letu eno dopisno sejo: sprejel je poročilo o delovanju Ustanove in finančno poročilo za 2020. leto, program in finančni načrt za 2021. leto.

2. **Uprava** je imela v 2021. letu šest sej - tri v živo ostale so bile dopisne (več skupaj s PS ali njegovim sekretariatom) in več delovnih sestankov v ožjem ali širšem sestavu. Uprava je praktično na vseh sejah obravnavala tudi finančno situacijo Ustanove z namenom sprotnega racionalnega usklajevanja finančnih tokov in dejavnosti Ustanove. Uprava je sicer organizirala intenzivne interne delovne - operativne aktivnosti v zvezi s pripravami posameznih dogodkov, izvajanjem potrebnih vzdrževalnih del v Vrtu. Poročilo o delu v 2020. letu in program za 2021. leto sta bila objavljena na spletni strani Ustanove. Potrebna poročila smo poslali AJPEŠ, MIZTK, vodstvu Mreže botaničnih vrtov in arboretumov v RS (dr. Bavconu). V 2021. letu Ustanova ni sklenila nobenega novega formalnega dogovora o sodelovanju. O delovanju na medijskem področju, pridobivanju donacij, glede sodelovanja z drugimi organizacijami in izvajanju nekaterih drugih nalog poročamo že v predhodnih poglavjih.

3. **PS Ustanove** je imel v 2020. letu eno dopisno sejo (sekretariat pa več skupaj z upravo). Posebej pa je potrebno tudi ob tej priložnosti poudariti, da sta PS in njeno vodstvo tudi v 2021. letu predstavljala dragoceno, nepogrešljivo oporo upravi in celotnemu delovanju Ustanove - skupaj z drugimi stalnimi sodelavkami in sodelavci uprave (Jernej Utroša, Irma Benko, mag. Franc Obal !). Poleg rednih sej in številnih delovnih sestankov so predsednica PS in njegovi člani in članice aktivno sodelovali v konkretnih akcijah ali jih celo vodili ter s svojimi pobudami in razpravami pomembno sooblikovali vsebino delovanja Ustanove v 2021. letu.

4. **Nadzorni odbor**: imel je eno sejo (pred zborom ustanoviteljev); njegovo poročilo je zbor ustanoviteljev sprejel, uprava ga je upoštevala pri svojem delu in sprejela v skladu z njim tudi potrebne odločitve.

U S T A N O V A D R .

Š I F T A R J E V A

FUNDACIJA

XI. ZAKLJUČEK – DELOVANJE IN REZUTATI V 2021. LETU SO OPORA ZA NAPREJ

2021. leto pomeni zaključevanje prvega četrletja uspešnega delovanja Ustanove in v vseh pogledih dobro in spodbudno osnovo za nadaljno uspešno delovanje na vseh temeljnih področjih, za nadaljnje uspešno prilagajanje morebitnemu nadaljevanju pandemije in ukrepom za njeno obvladovanje pa tudi za nove izzive in nove projekte, vključno z potrebno pozornostjo vsem že sprejetim usmeritvam in konkretnim projektom in nalogam, ki smo jih opredelili z našimi programskimi dokumenti ali jih nismo mogli opraviti zaradi epidemioloških omejitev in ukrepov in jih omenjamo tudi v tem poročilu.

Uprava Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija

Petanjci, januar 2021

U S T A N O V A D R .

Š I F T A R J E V A

FUNDACIJA

- že pripravljen Spominski dan Ustanove smo morali odpovedati; vsem prejemnikom naših vabil (450) smo poslali posebno pismo in jo objavili tudi na spletni strani; predsednica PS je dala posebno izjavo za Murski val;
- zaradi vpliva pandemije in vseh ukrepov nismo razpisali literarnega natečaja; osnova je bila ocena, da v omenjenih okoliščinah ne bi bilo primerno še dodatno obremenjevati šol (mentorjev, učencev in učenk ter dijakov in dijakinj);
- preložili smo na podlagi ocene vseh okoliščin sicer že pripravljen dogodek po konferenci v Glasgowu v novembru (film »Jutri« in razgovor z dr. D. Plutom v gledališki dvorani v M. Soboti);
- odpovedan je bil obisk učencev iz Porabja v septembru, ki smo ga pripravljali skupaj z Društvom generala Maistra in Zvezo Slovencev na Madžarskem;
- pandemijske in vremenske okoliščine so bile vzrok, da nismo izvedli planirane akcije »Listje« v novembru v predvidenem obsegu.

O dveh s programom predvidenih akcijah se bo potrebno odločiti ali ju skušamo izpeljati v 2022. letu: Kitajski večer in Večer v spomin Ivanke Kranjec. Z občino Tišina pa bomo morali preveriti ali bi določene skupne akcije bilo možno izpeljati v prihodnjem letu.

Projekt po scenariju E. Cara »Premurska poezija v dialektu« nismo mogli nadaljevati zaradi pandemijskih okoliščin, predvsem pa, ker ni bilo in ni finančnih ter kadrovskih možnosti in ker niso bili sprejeti nobeni spodbudni dogovori za njegovo nadaljevanje. Ka vse napeljuje v zaključek, da bi ta projekt »zamrznili«.

9. Sodelovanje z JZ Krajskim parkom Goričko:

- posebno pozornost bomo namenili pobudam, ki bodo krepile sodelovanje v skladu s sklenjenim sporazumom o sodelovanju in sinergijo delovanja Ustanove in JZ KP Goričko na področju kulturne in naravne dediščine in širše koristne promocije;
- organizirali bomo aktivnosti, ki bi JZ KP Goričko in Ustanovo lahko še bolj povežalo na podlagi povezanosti, ki jo je predstavljal akad. dr. A, Vratuša;
- obnovili bomo pobudo za pripravo posveta o razvojni vlogi in pomenu kulturne in naravne dediščine.

1.6. Muzej židovske, romske in protestantske kulture v M. Soboti; na podlagi pridobljenih informacij ni bilo nobenih posebnih aktivnosti za pripravo zasnove tega projekta, da bi se Ustanova lahko aktivno vključila v njegovo nastajanje in izvajanje.

13. Kitajski večer: v sodelovanju s partnerji bomo skušali organizirati že v 2019. letu predviden in pripravljen večdimenzionalni dogodek (tudi zasaditev drevesa miru iz Nanjinga, prizorišča enega izmed najhujših pokolov v 2. sv. vojni; kitajska kuhinja; reportaža o Vrtu - dopisnik Xinhue iz Ljubljane ?!).

14. Povezanost z Miškom Kranjcem: Večer v spomin na Ivanko Kranjec - ženo M. Kranjca.

6. Novi srednjeročni in dolgoročni načrt oz. potrebne dopolnitve sedanjih načrtov: začeli bomo z razpravami s ciljem, da sprejmemo predloge v 2022. letu.

-nove drevnine - predvidene že v 2020. letu: spominsko drevo iz Španije - Guernica in Grenada (G. Lorca); -preverili bomo možnosti za nadaljevanje projekta "vrtnice" (burbonke iz Nove Gorice in ev. še vrtnice iz Portoroža in Ljubljane).

- novi dopolnjen vodnik o Vrt - ali ponatis.

7. Literarni večeri v Vrtu; pobude iz lokalnega in regionalnega okolja.

V. POBUDE, SPREMLJANJE, VKLJUČEVANJE

1. PAZU smo dali pobudo, da skupaj z Prleško akademijo organiziramo zbor prekmurskih akademikov v Vrto s ciljem stalnejše bogatitve življenja v Vrto s srečevanji pomurskih akademikov; zaradi epidemije nismo v 2020. letu začeli konkretnih priprav srečanja.
2. PS Ustanove bo v 2021. letu preveril možnosti za uresničitev oz. sprejel potrebne dogovore za pripravo **posveta o razvojni vlogi in pomenu kulturne in naravne dediščine**; v sodelovanju z JZ KP Goričko.
3. "**Čitalnice/čajnice v Vrto**" (pobuda za obogatitev življenja v Vrto v poletnem času je nastala v kontaktih z vodstvom PIŠK) - opravili smo načelni razgovor z vodstvom PIŠK; konkretnije pa bi se pogovarjali in dogovarjali, ko bodo to dopuščale razmere.

1. Film po scenariju E. Cara - Prekmurska poezija v dialektu; "Matrni jezik kinč predragi"(ob 300-letnici natisa prve prekmurske knjige v starem prekmurskem knjižnem jeziku):

-ob upoštevanju vseh aktivnosti v minulih dveh letih bomo skupaj z avtorjem zamisli in scenarija preverili možnosti za nadaljevanje projekta.

- posebna razprava - okrogla miza - o pomenu kulturne dediščine in kulturnem turizmu;
- simpozij o delu Ustanove oz. vidikih njenega delovanja in zbornik o njem;
- srečanje v Vrto: PAZU - Ustanova - Trstenjakova fundacija; zbor pomurskih akademikov v Vrto s ciljem stalnejše bogatitve življenja v Vrto s srečevanji pomurskih akademikov - vključili bomo tudi zainteresirane člane SAZU;

-obnovili pobudo za **vsebinska obogatitev "Keplerjeve pohodne poti"**.

U S T A N O V A D R .

FUNDACIJA

Š I F T A R J E V A

U S T A N O V A D R .

FUNDACIJA

Š I F T A R J E V A